

TELEGRAFUL ROMAN.

Telegraful iese de două ori pe săptămână: Miercuri și Sâmbătă — Prenumerarea se face în Sibiu la expedierea foiei, pe afară la C. R. poște, cu bani gata, prin scrisori francate, adresate către expeditor.

N^{ro} 6. ANUL I.

Sibiu 21. Ianuarie 1853.

Prețul prenumerației pentru Sibiu este pe an 7. fl. m. c; ear pe o jumătate de an 3. fl. 30. cr. — Pentru celelalte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarhia pe un an 8. fl. ear pe o jumătate de an 4. fl. — Inseratele se plătesc cu 4. cr. șirul cu slove mici.

Depeșe telegrafice.

Triesti 27 Ianuarie. Gazeta de Triesti împărtășește următoarele știri nouă din Montenegro: în 15 lupta a rămasă nehotărâtă. Abia către seară se trase Osmană Pașă de la Scutari îndărăptă la șesă, și luă o pozițiune tare la piciorul unu deală. Montenegrinii se folosiră de noaptea cea ploioasă și furtunosă, și către mezul nopții năvăliră în lagărul trucesc, unde începu a se lăși spaîma și învâlmășela. Turcii se împrăștiară în toate părțile. Despre mărimea rezultatului acestuia, adevărește mulțimea trofeelor ce au luată Montenegrinii de la Turci adevă: 17 stéguri, între care și unul numit alaiă bairac, seă stégulă lui Mahomet, 80 poveri de cai de pravă de pușcă, 60 cai, o mulțime de arme, iatagane ferecate cu argintă și ce. l. în sfârșit 317 căpăini de Turci.

Paris 27 Ianuarie. De la cuvântul Împăratului Napoleone pentru însoțirea sa, Ambasadorele ce. r. austriacă nu s'a mai aflată față la nici o soară officială.

Agricultura. Economia de câmpă

II.

Dar decă poporul romană este agricolă, și ocupațiunea acăsta a lui este atâtă de nobile și importante nunumăi pentru soțietatea omănescă, ci ciar și pentru civilizațiunea ei, știe elă să prețiească după meritele ei cele mari? Să nu se pară cuiva paradocsă acăstă întrebare ce se face aici; căci, departe de a cupprinde în sine vreo îndoelă seă înșelăciune, ea învolve ună adevără mare. Nu e lucrătoriă, nu e maestru cătă de desăvârșită în ocupațiunea sea, care să producă ceva completă, perfectă, decă nu se va appuca de acelu lucru cu plăcere, cu amóre, ceea ce atâtă însemneză cătă și a'și prețieui ocupațiunea sea. De se va lua bine în băgare de sémă natura timpiloră trecuți, se va affla că agricultura poporului romană, cea mai mare parte, era suppusă la atătea appăsări nedrepte, la atătea greutăți obositorie, în cătă acestea îlă făcea să o desprețiească și să o urască. Românul agricolă vedea bine și cugeta dreptă că elă prin ocupațiunea sea se hrănește pe sine, și pe alții; dar îndeșiertă, sudorile de sânge ce le vărsa, îlă făcea ca să privească condițiunea acăsta a sea de agricolă ca o pedepsă. Și într'adevără, cândă elă era silită ca doe, trei și patru zile din cele mai frumoșe a le săptămăni să le lucre în pământă străină, și pentru folosul altuia, ce plăcere și ce curagiă îi mai rămana ca să lucre și pentru sine și familia sea cu dorere și amóre? Dar nu ne lăsămă în detaiurile greutăților și appăsărilor sub care a gemută agricultura în timpii trecuți; noi înălțămă cu toții mănă mulțămitorie către ceriă, că acei timpă nenorociți au trecută, și dinpreună cu dănșii și defăimarea care o purta. Românul agricolă resufflă accum liberă; elă e domn și stăpănă

absolut pe ocupațiunea sea; credem dar și presupunem, că vezându trebuința și importanța ei, el se fălește cu dansa, o iubește și o prețuește după cuviință și după meritul ei. Și nici că poate fi altmintrelea, căci acesta e condițiunea sea, și mijlocul fericirii se.

După sănătate, care este cel dintăiu bun al viății, omul nu poate dori altă ceva mai întei și mai mult, decât mijlocul de a'și ține viața, și acesta e averea seă avuția. Cu cât își iubește cineva viața mai mult, cu atât se și nevoește a osteni și a assuda ca să'și câștige avere mai multă, prin care să'și îndestuleze trebuințele ce le simte. Dacă omul, prin lucrarea sea și prin ostenele se cele drepte, poate a'și agonisi atâtea mijloce câte îi sunt de lipsă spre îndestularea trebuințelor se, poate atunci să se credă fericit. Nu e omă acela, care potându a lucra mai mult și mai bine, spre a'și face viața mai dulce și mai plăcută, petrece în lene și trândăvia și vegeteză ca o plantă, se se mulțemește cu cea ce i se pune înainte ca unui animale. Poporul român își are și el trebuințele se, prin urmare și el dorește mijlocele acele cuviinciose prin care să'și îndestuleze acele trebuințe. El nu e peste tot popor industrial, care prin lucrarea meserilor și prin produsele manufactelor și fabricatelor să'și câștige averea trebuincioasă spre a trăi o viață comodă și plăcută. Poporul român nu e peste tot negoțiator, care prin scimb se vânzare de produse brute, manufacte și fabricate, să tragă pentru capitalele întrebunțat în speculațiunile se, interese din care să se hrănescă. El nu e nici proprietar mare de pământ, ca din arendarea acestuia la unii alții, să'și facă venit de averea trebuincioasă pentru un trai pacinic și liniștit. Cu atât mai puțin este poporul român capitalist, ca din interesele capitalelor, ce se grămădesc din industriă, commerciu și proprietate mare de pământ, să'și îndestuleze trebuințele viății. Poporul român, după cum s'a mai zis, este agricol, agricultura este ocupațiunea lui, ea este isvorul averii lui, și ea singură îi înlesnește mijlocele trebuințioase pentru a trăi o viață omenescă, comodă și plăcută. Este învederat că cu cât poporul român va lucra agricultura mai mult și mai bine, cu atât își va crește și își va înmulți averea, cu atât își va îmbunătăți starea materiale mai mult, și cu atât va fi mai fericit. Dar lucră el ore și știe lucra pământul cum ar trebui, spre a'și întrei și înzeci venitul ce'la avut până acum, pentru ca cu atât să trăiască o viață mai largă, mai îndestulată demn de o făptură raționabilă?

Agricultura luată în înțelesul se cel lat, se desface într'o mulțime de ramure, care sunt atâtea ocupațiunii agricole. Ea nu însemneză numai simpla lucrare a pământului, pe care noi o numim obicinită plugăria: ci după cum s'a mai zis, ea cuprinde totdeodată și economia vitelor și economia minelor. Dominiul agriculturii este cel mai întins: ea cuprinde împărăția animale, vegetale și minerale. Atât lucrarea pământului se plugăria, cât și economia vitelor și economia minelor, se subtâmpart în alte ramure mai mic precum: economia stupilor, economia grădinăriei și altele. Tote aceste ramure agricole staă între sine într'o legătură foarte strânsă, încât numai una ajută pe alta, una înlesnește pe alta, ci unele nici pot fi fără altele. Acela care știe și poate a uni mai multe ramure de acestea, care știe și poate ale cultiva cum se cade, acela se apropie de însemnarea numelui agriculturii. Poporul român se ocupă de secul cu agricultura, dar el nu cunoște încă întinderea și îmbunătățirile ce poate da acestei ocupațiunii nobile, pentru ca și ea să'și potă îmbunătăți starea și să'lă potă fericii mai mult. Poporul român spintecă se scormonește pământul în lăuntru, îl lucră și'lă cultivază înafară, prășește, órecare vitișioare și altele, după un obicei veciu erezit dela moși și strămoși, fără a cunoște alte metode și înlesniri, prin care ar potă lucra și osteni mai puțin și a produce mai mult. Poporul

română de sute de ani decând se ocupă cu agricultura, nu produce alte produse nici în semănături, nici în vite, nici în altele, decât acelea ce lea vezut și lea învățat o generațiune dela alta. El în privința agriculturii se învârtește într'un cerc vițios; pornește dela un punct, dar sosește ear acolo; se mișcă neconținut, dar nu înainteză; ostenește și assudă, dar nu sporește nici în agonisirea unei averi mai mari, nici în dobândirea fericirii ce trebuie să o dorască. Óre n'ar fi timpul și trebuința ca acestui popor destinat peste tot pentru agricultură să i se dea învățătură, povață, svatú cum arú poté și arú trebui să înțellégă acéstă ocupațiune nobile a sea, cum arú trebui să procedă în felurile ei lucrări și metode, și cum arú poté și arú trebui să producă prin trânsa mai mult și mai bun pentru binele și fericirea sea?

Monarhia Austriacă Transilvania.

Sibiú 21 Ianuariú. Suntú mai multe zile de cândú dela înnaltul Guberniú se trimiseseră la tóte deregătoriele politice niște ordinațiuni sigilate, cu poruncă espresă ca să nu se descidă până în 20. ale lunei acesteia după calendariul veciú, și numai atunci să se publice. Poporul de rândú obicinuitú a'și năluci lucruri mari din ori ce ocasiune câtú de mică, aștepta cu curiositate zioa în care să se descidă și să se publice acele ordinațiuni. Erí cătră 11 ore înainte de amiază zi, se desciseră și se publicară, și cuprinsul lorú a fostú că prețitul tabacului de rândú s'a suitú cu 4 creițari m. c. la funtú.

Porcești 18 Ianariú. Din satulú acesta alú nostru așezatú sub munte, unde lăcuiori cu mare ostenele își agonisescú trebuințiósele pentru ținerea vieții, pótese óre înștiința ceva care să intereseze pe publiculú cititoriú? Acésta e întrebarea ce 'șio va face ori cine, care, luândú foia acésta în mână, va da peste correspundința dela Porcești. Dar eú îlú rogú să nu se grábescă a face judecata și a da vre unú respunsú nepotrivitú și greșitú; căci după pilda Evangheliei, și din Nazaretú póte fi ceva bine!

Este cunoscutú, că unii din lăcuiori satului nostru se appucară mai de multú de o ramură de industriá de a argási pei și a produce cordovane și meșină. Începuturile cele norocite aú îmbărbătatú pe acești ómeni înțelegători, de a adduce meseria lorú la o desevarșire dorită, și de a forma unú felú de corporațiune. Se înțelege că folósele și căștigurile ce le dobândia din vânzarea productelorú industriei lorú, pe la târguri și pe la orașie, le aú îmbunătățitú starea și viața, și iaú făcutú să trăiască și mai bine și mai liniștitú.

Știú toți că la esposițiunea cea mare din Londonú, ce s'a făcutú aproape de doi ani, unde a fostú reprezentată industria lumii, se provocară toți, cari se ocupă cu arte, manufacture și fabrice, ca să trimiță probe de industria lorú. Cine arú fi potutú crede, că și industria corporațiunii nóstre de pelari din Porcești va avé onoarea de a fi reprezentată allătura cu industria din toată lumea? Ómenii nostrii nu visa nimica de minunea palatului de cristalú din Londonú, când de odată se vezură și ei provocați de Comitetulú centrale din Viena, ca să trimiță probe de industria lorú. Nu știmú decă și alți industrioși și meseriarí Romani din monarhia austriacă aú mai trimisú acolo produse de a le ocupațiunei lorú; dar peile lucrate de corporațiunea din Porcești aú fostú norocite ca să figureze lângă industria cea desevarșită a Angliei, Franției, Austriei, a toată Europa, a Americiei, Asiei și Africei, și cu unú cuvântú a lumii întregi. Așia e; cordovanulú și meșina corporațiunii noastre aú avutú onoare de a se privi de Regina Victoria, de o mulțime de Principi, de o mulțime de persoane înalte, și de cei mai mari maisteri din lume, cari se afflară

accolo. Să nu se înșele cineva a crede, că aceste pei au fostu accolo numai ca să fie, și să înmulțescă felurimea și legionulă productelor, ce era înșirate în palatulă de cristală. Nu; Comitetulă centrale din Londonă care a fostu allesu și denumitū a judeca bunețea, cualitatea fiecăria productū și înlesnirea cu care se lucră, a găsitū vrednice de laudă și cordobanulū și meșina pelarilorū din Porcești. Gazetele au publicatū acēsta; ear noi mai avemū și altū argumentū pentru adevērulū lucrulū acestuia.

În zilele aceste, frunțașii corporațiunii noastre fură ciămași la ce. r. Comissariatū alū Sibiulū, și de acolo li s'a datū în mână raportulū Comitetulū centrale din Londonă, spre documentulū vecinicū, că industria lorū a fostu repressentată la esposițiunea cea mare a lumii, și că a meritatū lauda ce i s'a cuvenitū.

Acestū raportū este o carte mare, lucsuoasă, de mărimea unei biblii; copprinde aproape o miă de fețe tipărite în limba anglică, pe hărtia cea mai frumoasă și mai trainică, și specificiază toate ammeruntele esposițiunei, și toate lucrările Comitetulū în privința judecării productelorū înfățișiate accolo. Cartea este legată foarte elegante și frumosū în roșiū, cu foile aurite și poartă titlulū acesta. Reports of the Juries. Acēstă carte se va păstra în arhivulū corporațiunii noastre, ca o suvenire scumpă de ceea ce au meritatū pelarii nostrii înaintea lumii; va servi de încuragiare atâtū celorū de față câtū și celorū viitori de a cultiva și a desăvârși industria acēsta totū mai multū, și va fi unū boldū și pentru alte industrie bune și frumoșe, care ciamă dispoșițiunile și talentele poporului românū!

De la margini. (Urmare.) Nimica nu e absolutū în lume; tôte suntū relative. Unū poporū se zice sărac, pentru că altulū se ciamă avutū; unū poporū se zice fericitū, pentru că altulū se numește nefericitū. Poporulū românū n'arū simți cu atăta amărăciune a inimei lipsa înțeligenței ce 'iarū trebui, decă n'arū vedē cu întristare că popórele conlăcuitóre se fălescū cu capacitatī marī în tôte ramurile viăței soțialī. Arū fi unū blăstemū în contra naturei, când cineva arū crede că natura, mama comune a ómenilorū și a popórelorū, arū fi dăruitū pe poporulū românū cu mai puține dispoșițiuni și poterī spiritualī, decătū pe alte popóre. Nu, nici decum; natura este mumă bună a poporului românū, ca și a altorū popóre; ea a săditū și în inima și suffletulū luī principiulū desvoltării facultățilorū și talentelorū. Așia dar lipsa ce o simte elū astăzi de înțeligență numerósă și demnă de misiunea ei cea nobile, trebuie căutată în împregiurări independinți de natură, séu în fapte omenești în contra naturei.

Înțeligența unui poporū nu o facū numai învățații fundamentali carii ocupă posturi în școlă, în beserică, în milițiă și în politică; ci și acele individe mai luminate, care se ocupă cu artele, cu comerțul, cu industria și ciarū cu agricultura, prin care ocupațiunii poporulū se cultivă, se desvoltă și se ferește. Înțeligența acēsta se póte improvisa prin școle și prin institute de învățătură așia de ușiorū, încătū în puținī anī tôte ramurile viății civilī și politice să aibă o mulțime numerósă de reprezentanți cu capacitatī marī și talente eminentī. Dar pentru ca acēstă înțeligență improvisată să póta prospera și să póta correspunde însărcinării sele celei înalte, nunumai trebuie să resuffle într'o atmosferă liberă, talentele ei cele desvoltate să aibă ocupațiune și aplicațiune meritată; ci ea trebuie să se și perpetueze prin tôte generațiunile poporului, să se sprigine cu tradițiunile și istoria luī, și să se nutrēscă cu spiritulū geniilorū și caracterelorū celorū marī ce vorū fi eșitū din poporū. Acela care cunóște împregiurările poporului românū din seculi trecuți, înainte de epoha regenerațiunii sele prin cuvântulū celū sfințitū alū Împăratulū, nu se va mira nici de cum, că elū în timpīi aceia de tristă adducere aminte nunumai n'a potutū a'și perpetua înțeligență, ci nici a potutū ca să'și facă spre a se poté perpetua. Despoiatū de tôte drepturile și folósele

soțietății, escisū prin legi esprese dela deregătoriele țarei, depărtatū dela industriă și commerciū, strimtoratū și mărginitū ciarū în beserica sea, lipsitū de școle și institute de învățatură, și oppritū și de cercetarea școlerōrū străine, poporulū romanū era condamnatū la condițiunea de a fi numai agricolū simplu, seū slugitoriū popórelorū conlăcuitórie. În niște împregiurări atâtū de umilitórie în care s'a afflatū poporulū romanū mai mulți seculi, cine póte pretinde ca elū să'și fi formatū înțelligință, când ciar esistința sea era ammerințată a se prăpădi, decă nu 'io appăra simțulū seū celū bunū și beserica sea care de altūmintrelea era fórte persecutată.

Cu întinderea civilisațiunii dela appusū către resăritū, se îmblănziră neravurile cele feróse și în părțile unde lăcuia poporulū romanū; legile perdură din asprimea lorū făr' a se desființa, și potea și câte unū romanū a se strecura la școlele străine și a se appropia de sanctuariulū științelorū înalte. Dar capacitatea și talentulū romanū n'avea prețiū, n'avea onóre, nu găsia ocupațiune și applicațiune; zăcea ascunsū și necăutatū și se perdea ca unū lucru fără nici un folosū practicū. Appoi cine póte pretinde ca romanulū să'și fi jertvitū anii cei frumoși ai copilăriei și ai juneței și să fi înghițitū pravulū școlasticū, în timpū de 14-16 anī, prin auzitóriele gimnasialī, academice și universitare, pentru ca mai pe urmă să ia sapa, cósă și secera spre a assuda la cāmpū, saū să se facă preotū la o beserecă maltractată? Nu suntemū nedrepti ca să nu mărturisimū, că s'au întâmplatū ca și uniī din Romāni cu capacitate și talentū să se ridice la câte o deregătoriă, mai cu sémă în timpii mai apprópe de noi; dar cu câte greutăți n'au avutū a se lupta, câte piedice n'au avutū a învinge până să ajungă la acea posițiune, care după legi era precariă, era umilită, era sufferită. Appoi și în întâmplările acestea rarī a trebuitū ear curtea împărătescă să se mișce de îndurare către poporulū romanū celū appăsatū și nedreptățitū, și prin potere maiestatică să spargă niște legi nedrepte, pentru ca să facă dreptate publică, spre onórea omenirii, spre înflorirea statulū și întărire monarhieī.

Arū fi o mare retăcire când din privirea unorū assemene împregiurări dureróse, s'arū grăbi cineva a face înceiare, că poporulū romanū, decândū a începutū a figura ca poporū distinctū între alte popóre, a fostū totū deuna appăsatū și nedreptățitū, a fostū totū deuna lipsitū de înțelligință și de dreptulū acelu mai naturale de a se cultiva și a se ferici. Poporulū romanū a avutū și elū odată timpii seī cei frumoși, cândū din preună cu celelalte popóre conlăcuitórie forma o masă de cetățianī liberī, cu aceleși drepturi deopotrivă înaintea legilorū și cu aceleși fólóse în soțiătatea în care trăia. Decă Diplomatica, Eraldica și Istoria nu suntū fabule góle, poporulū romanū a avutū attuncī o nobilime mare numerósă, a avutū deputații seī în dietele țerei, a avutū militariī seī în timpulū resbóelorū, a avutū deregătorii seī în posturile țerei, cu unū cuvântū, a avutū, în timpii aceia frumoși, mulțime de bărbați luminați, cariī forma attuncī înțelligința sea. Acéstă înțelligință, care după moda seculilorū de attuncī sta mai cu sémă din nobilime, era cu atâtū mai cu bază și mai cu influință, cu cătū pe lângă ideele și luminile sele, unia cu titlurile și rangurile ce le avea în soțietate, și proprietăți întinse de pământū. Spre nenorocire, evenimentele și cursulū lucrurilorū au lipsitū pe poporulū romanū de acéstă înțelligință nobile și puternică, și laū cuffundatū în prepastia unei nefericiri mari, a le căria urme doreróse nici astăzi nu suntū șterse cu totulū, și se vorū simți încă și în seculi urmatori. Rescularea cea silită a poporuluiū țeranū în contra nesufferitelorū appăsări feudali a domnilorū de pământū, a occasiunatū alianța nobilimeī romāne cu nobilimea celorū lalte popóre conlăcuitórie pentru appărarea proprietățilorū și drepturilorū lorū periculate. După ce cu poterī unite fură învinși resculatiī, se formă uniunea celorū trei națiuni: a nobilimeī, a

poporului secuî și a celui sacson, și acesta a produs legile acele de fier, în care se încătușă poporul român, și care îl desbrăcără pentru viitorul de toate drepturile omenești, lăsându-i numai o existență precară și ticăloasă. Credem, și socotim că nu ne înșelăm, că nobilimea cea mare romană, înfuriată în contra poporului care ia amărîntat odată drepturile și privilegiile, se scărbită de a mai figura în fruntea unui popor atât de umilit și degradat, s'a lăpădat pentru totdeauna de naționalitatea română și a trecut în partea nobilimei celorlalte popoare. Denegându-i originea, numele, limba și sângele românesc ce-lu porta în vinele se, a împrumutat nume, limbă, obiceiuri și datine magiare; și deși diplomele nobiliare o părăscură înaintea lumii și-i strigă neîncetat, că ea este romană, își astupă urechile, își învârtoșește inima și se ține cu toate puterile de nobilimea magiară, chiar și în cazurile când acesta o respinge ca pe o străină. Astfel poporul român își perdă nobilimea cea mare care era flórea sea, și înțelegința ce se putea perpetua cu securitate până în timpuri de acum; astu fel prin trecerea ei în lagărul străin, elu căzu sub asprimea legilor celor feróse, care nu numai îl despoiară de toate drepturile și folósele societății, ci îl lipsiră și de toate mizlócele de a-și mai forma înțelegința, de a se desvolta și de a se ferici, până la epoca cea binecuvântată a regenerățiunii efectuate prin cuvântul cel sfințit alu Împăratului.

(Va urma.)

Austria. Viena 26 Ianuarie. După cum se aude, maiestatea Sea ce. r. Apostolică, a întărit comisiunile care s'a compus în toate țerile de corónă în privința organizațiunii politice și judiciare, și vor începe numai de cătu lucrările cu care sunt însărcinate.

– După organizațiunea politico-judiciară, se va publica curând și proiectul unei pragmatice de serviciu public. Acesta cuprinde dispozițiunile, condițiunile și modalitățile după care oficialii au să se așeze în posturi se să se scóță din serviciu, să se pună în disponibilitatea, se să se așeze în odihnă timpuri se pentru totdeauna.

– Diferințele ce se iviseră între Austria și între statele unite din America s'a împăcat. După ce D. Toot însărcinatul cu trebele diplomatice ale acestor state 'șia datu creditivele se, ce. r. Ambasadore austriac D. Hilseman încă a plecatu la Vașington.

– După gazeta „Religio“ M. S. ce. r. Apostolică, prin pré înalta hotărâre din 15 Decembrie a. t. s'a îndurat a concede Primatelu din Ungaria voia de a înființa unu noviciatu de Jesuși în Tirnavia.

– După cum știe totu gazeta catolică „Religio“ se zice, că din mandatul M. S. ce. r. Apostolice se află în pertractățiune întrebarea, de póte fi slobodu unu preotu catolic se unu călugăr catolic să trecă la altă religiune. Se zice că îngrabă se va hotărâ și întrebarea acesta, decă e slobodu tinerime catolice ca să umble la școle protestante, și ce trebuie să se facă cu botezul, cununia ș. ce. l. ce alți preoți de alte confesiuni au sevărșitu la catolici.

Franția.

Parisu 22 Ianuarie. Evenimentul cel mare și neașteptat cu care se ocupă această cetate, Franția și Europa, este căsătoria Împăratului L. Napoleone. Ciemându-se în palatul Tuileri reprezentanții puterilor celor mai înalte ale statului, împăratul ținu unu cuvânt, prin care a desvoltat motivele ce 'lau îndemnatu a face această însoțire. Acestu cuvântu spune mai multu decâtu totu ce cuprind opiniiunile

correspondințelor și gazetelor în privința acesta. Iată'lu dar aci: „Făcându-vă cunoscută însoțirea mea ce cugetu a face, nu facu altu decâtu urmezū voinței ce poporulū 'șia arratat'o. Căsătoria ce voiū a săvârși nu armoniază cu tradițiunile unei politici vechi, și socotescū că acesta este unū folosū. Franția prin sgototosele sele revoluțiunii ce au urmatu una dupa alta, s'a despărțitū totūdeuna strānsū de cealaltă Europă. Totū guberniulū înțeleptū trebuie să se silēscă a aduce țera acesta ear în sānulū monarhiei; dar acesta se pōte mai lesne dobāndi printr'o politică drēptă și liberă, și prin legalitatea tractatelorū, decâtu printr'o însoțire de căsătoria cu o casă principēscă. Acesta pune adese orī interesele legătorei familiare în loculū intereselorū națiunali; către acesta esemplele trecutului au lāsātū în ținerea de minte a poporului niște suvenirī superstițiose. Poporulū n'a uītātū, că de 70 anī Principessele strāine s'au suitū pe treptele tronului Franției numai pentru ca să'și vedā pe fiii sei împrāștiați seū goniți prin resboiū seū revoluțiunii. Numai o damă s'a părutū că lasă în aducerea aminte a poporului mai multā norocire și viață; acesta a fostū modesta și buna consoarte a Generariului Bonaparte, și ea nu era de sānge regescū. Cu toate aceste, trebuie să recunoscū, că însoțirea Împăratului Napoleone cu Maria Luisa a fostū unū evenimentū mare, o garanția pentru viitoriū, o satisfacțiune pentru mândria națiunale. Noi amū vezutū cum casa cea veciā și vestitā a Austriei, cu care amū fostū multū timpū încurcați în resboiū, a umblatū dupa acēstā însoțire cu capulū celū allesū alū nouāi împărății. (??) Și n'amū vezutū noi, sub guberniulū din urmă, cum s'a vātāmatū amoarea propriā a poporului, când Principele moștenitoriū alū tronului, dupa ce a umblatū în deșiertū mai mulți anī spre a se uni cu o casă principēscă, a dobānditū cu adeveratū în sfārșitū o soțīā Principēsă completă, dar numai dintr'o casă principēscă subordinatā și de altā religiune.“ Dupā ce Împăratulū mai numerā vre'o câteva din motivele care 'lau îndemnatū de a nu umbla și elū dupa o consoarte de sānge principescū, adaogā: „Din temeiele aceste suntū silitū ca să mă depărtezū din drumulū ce s'a urmatū până acum. Însoțirea mea este unū lucru privatū ce se ține numai de mine. 'Mia remasū numai allegerea persoanei, fata pe care a căzutū allegerea mea este dintr'o casă însemnătōriā, franțoasā cu inima, creșterea, și cu suvenirea de sāngele ce tatālū seū a vārsatū pentru cauza împărăției. Ca Spaniolă are folosulū acesta, că n'are în Franția nici o familiā, căria arū trebui să i se dee posturī de onōre.“ Dupā ce împăratulū numerā și laudā cualitățile Domnișioarei de Montijo, appoi sfārșește așia: „Viū să spunū Franției că amū allesū mai multū o soțīā pe care o iubescū și o prețuiescū, decâtu pe una necunoscutā, prin a căria însoțire așiu fi căștigatū folōse, dar aceste arū fi fostū unite cu jertve. Fără a arrāta că desprețuiescū pe cineva, eū me suppunū applecării mele, dupa ce 'miamū consultatū rațiunea. Redicāndū în sfārșitū independința, însușirile inimei și norocirea familiariā preste prejudiciile dinastice și preste calculațiunile ambițiunii, nu voiū fi nici mai puținū potēricū nici mai puținū liberū. Preste puținū me voiū duce la beserica Notre-Dame, și voiū arrāta pe Împărătesa poporului și armatei. Încrederea ce amāndoe aceste au în mine, assecurēzā simpatiele lorū și persoanei pe care amū alles'o, și în datā ce Domniavostrā o veții cunoaște, ve veții încredința, că provedința și astā datā m'a povețitū dreptū.“

Acēstā declarațiune a produsū o mișcare mare peste totū. Cursulū la bursă au începutū a scādē; uniū din Ministrii voia să'și dee demissiunea, și ciar și în publicū se auzia glasurī și opiniuni defavorabili în contra hotārārei Împăratului. Dar în grabā lucrurile au luatū altā față; mirarea și desaprobarea corpului diplomaticū s'a mai domilitū; crisa ministeriale a peritū; cursulū la bursă s'a mai îndreptatū, și opiniunea publicā din Parisū și Franția încă se pare a approba însoțirea Împăratului.

Cununia se va celebra în 31 Ianuariu, în besereca Notre – Dame cu toată pompa imperiale. Deodată cu serbătorea acésta se zice, că se voru publica niște mesure mari; între altele se zice că se va da amnestiă esilaților cu ocasiunea lovirii de statū din 2 Decemvrie 1851; asemenea se vorbește că se vor face modifițațiuni și în decretele din 22 Ianuariu 1852 în contra familieii de Orleans și a proprietăților lorū din Franța.

Domnișióra Montijo dela declarațiunea Împăratului L. Napoleone, s'a mutatū din preună cu muma sea în palatulū Eliseu, unde primește felicitățuni și visite ca o fiitóriă Împărătésă.

– Ministru de polițiă a creatū din nou 738 commissari de polițiă cari se voru împărți prin cantónele Franței.

– Lefele Episcopilorū s'aū îmulțitū dela 1 Ianuariu, Arhiepiscopulū din Parisū va primi 50,000 franci pe anū; ceilalți Arhiepiscopi câte 20,000, și Episcopi câte 12,000.

– Era vorba mai înainte de a întemeia în Algeria în Africa sate departamentali, adecă fiecare din cele 86 departamente, în care este împărțită Franța, să trimită unū contingente de lăcuiitori spre a întemeia sate, care voru purta numele departamentelorū. Accum se zice că subtū auspiciéle Br. Rotșildū se va forma acolo o soțietate asemenea companiei anglice din India. Guberniulū voește a trimite acolo 500,000 colonisti, și voiește dela tote bancele să redice 500 milioane, care să se întrebuinteze spre scopuri filantropice. Așia se va întemeia acolo unū regatū, și L. Napoleone pe lângă titlulū de Împăratū va priimi și pe acelu de Rege.

– Se zice că Domnișióra de Montijo a întreatū pe Împăratulū L. Napoleone când va veni Papa la Parisū ca să ne încoroneze? Elū a respunsū: Dacă Papa nu va veni la noi, ne vomū duce noi la dânsulū.

Belgiu.

– Ministeriulū a primitū propunerile, ce commisiunea cea mare militare lea înfățisatū în cameră prin proiectulū asupra organizațiunii armatei. Scopulū principale este, ca să se îmulțescă armata și să se adducă la 100,000 ómeni pe picior de resboiū, totū deodată cu acésta să se organizeze și corpulū officiarilorū, ca în totū minutulū să fie gata; affară de acésta timpulū servițiului să se prelungescă pe 10 ani, printr'unū proectū care se va propune camereii, după ce se voru face consultațiuni asupra lui în consiliulū Ministrilorū.

Anglia.

Londonū 21 Ianuariu. Ministeriulū de resboiū a datū ordinațiuni tuturor comendaților de regimente, ca în viitoriū să nu mai sloboadă pe nimene din slujbă. În deosebite părți ale țerii se întocmescū quartire generali, pentru ca să se poată cu înlesnire trimite trupe la unū orecare punctū ammerințatū. După ce se va organisa miliția deplinū, și pentru acésta se va face stațiune centrale în Birmingham.

– Ministeriulū de resboiū, orī de temerea unei năvăliri franțosești, seū din lipsa de officiarī harnici, orī ca să facă concesiune spiritului timpului de acum, a ordinatū ca în posturi de officiarī să se primescă și subofficiari cari aū slugitū în armatā și pe cari îi voru recomanda commendații lorū. Până acum n'a fostū regula acésta, și nicī că se potea cugeta ca unū soldatū de rândū să poată ajunge la postulū de officiarū.

– Gazeta „Morning Herald“ face cunoscută din isvoră secură că Lordul Palmerston, ca Ministru ală trebeloră din lăuntru, va propune parlamentului în Fevruariu ună proiectă pentru întărireă armatei.

Montenegro.

În 12 Ianuariuă au începută Turcii să lovăscă pe Montenegrini. Vezirulă dela Antivari a pornită din muntele Soterman care este la hotară, cu 7-8000 ómenă între cariă sunt 6 tabere de câte 800 ómenă pedestrime regulate, a petrunsă în ținutulă Cernicica și a înaintată către râulă Cernicica prin satele Limtiani, Giabido și Plamenți cărora le dete focă. Către séră ammerințată fiind tare de Montenegrini în laturele armatei sele, s'a întorsă ear la muntele Sotermană. Montenegriniă cariă din ținuturile dinappoi s'au lăsată cătră ținutulă Cernicica, au fostă norociți, ca să gonăscă din pozițiunea din muntele Sotermană pe Vezirulă dela Antivari, assemene și pe Osmană Pașă dela Scutară, care cu 9000 ómenă între cariă earăși se affla 6 tabere de pedestrime regulate, opera din Zabliacă, în conțelegere cu Vezirulă dela Antivari în contra Cernicai.

Omeră Pașă cu 20 - 24,000 ómenă, între cariă 12 tabere de pedestrime regulate, și cu 8 tunură de munte, a pătrunsă cătră Podgorița în valea Moravța, și se pare că de aici voește să înainteze către Cetine, capitala Montenegrului, unde au să pătrundă și Vezirulă dela Antivari și Osmană Pașă.

Turciă pórta ună resboiă nimicitoriă; ei iaă muierile și copiă Montenegrinoră din satele cele pustiite și îi ducă în Albania turcăscă. Montenegriniă se luptă cu curagiulă desperățiunii, cu tóte că loculă din șesulă văi Cernicica nu le este așia de favorabile, precum le este acela din spatele acestui ținută, unde lupta póte fi fórte furiósă și prepăditóriă pentru Turci.

Întăririle austriace dela hotarulă albaneso-turcescă se afflă în cea mai bună stare de appărare. Poterea armată de acolo este plină de curagiă și de zelă. Lăngă dânsa se afflă și braviă Pastroviciană, cariă de bună voie allergă armași spre a appăra hotarulă austriacă cu tótă vătămarea.

– Știrile cele mai nouă din gazeta dela Triestă suntă favorabilă pentru Montenegrini. Osmană Pașă dela Scutară a fostă bătută tare de Montenegrini în luptă descisă în ținuturile Berda. La Boglieviciă încă s'a făcută o lovire spre favorea Montenegrinoră. Omeră Pașă, necăjită assupra cursului operațiuniloră de până acum, a hotărâtă să lovăscă Montenegro cu tótă poterea sea de cincă părți. Mai multe ținute care sta la îndoelă, a înnoită promisiunea că voră fi credințioși Principelă Daniil. Se zicea că Turciă ară fi luată Grahovo; dar nu e adevărată, căci precum se înștiințeză, Voevodulă Vuiatică, încă a respinsă pe Turci îndărăptă. Masană Petrovici, verulă Principelă care fusese rănită, se afflă pe drumulă însănătoșerei. Principele Daniil și Unciulă seă Pero Tomo Petrovici suntă în Cetine.

Cursulă baniloră la Viena în 27. Ianuariu. Calend. noă.

Aurulă _____ 115 ¼

Argintulă _____ 109 ¼

Redactor respunzetoriă: **Aaron Florian.**

Editura și tipariulă Tipografieă diecesane.